

CAPUT I.

DE STRAMONIO.

Dum biennio abhinc officium au-
licum postulavit, ut ætatem
tranſigerem in Hetzendorf, curamque *Fa-*
miliæ Imperialis, ibi degentis, gererem,
ſæpius tempore matutino aut veſperi
per prata, colles, vallesque vicinos am-
bulavi, inquiturus plantas, iis in locis
crescentes.

A

Non

Non adeo ad characteres botanicos adtentus eram, verum quamlibet plantam, mihi cognitam, consideravi solummodo: cujus utilitatis esset, quonam in morbo a Medicis exhiberetur, qualem præstaret effectum.

Inveni plerumque herbas maxime notas, & ubique in usum medicum receptas, probatasque multa experientia, & annosa praxi.

Mense, autem Junio, Julio, Augusto, vidi penes hortum Imperialem in Hertzendorf, & in vicinis locis, circa Schönbrunn, Pentzing, & Hietzing, ingentem copiam *Stramonii* provenire, crescere, florere.

Stramonium, herbæ nomen est officinale; botanicis dicitur *Datura*, pericarpis spinosis, erectis, ovatis. Vide species

Plant.

Plant. *Linæi* pag. 179. ab aliis nominatur *solanum fetidum* pomo spinoso, oblongo, flore albo, infundibuliformi. Vide *Bauh.* pin. 168.

Novi hanc plantam extra omnem usum medicum esse, describique ab Auctoribus generi humano, & brutis summe nocivam.

Novi autem simul, quænam olim essent scripta de usu cicutæ, quæ omnia maximam hujus plantæ vim deleteriam clamitabant.

Quod tamen dein reiterata experientia falsum repertum, demonstratumque fuit.

Habetur enim inde remedium, quod tuto ægris datur, & juvat multoties.

Hæc dum sæpius animo volvi, statui tandem Stramonium colligere, & ad tentamen medicum vocare.

Experiendum erat primo: id ne verum esset, quod Botanici hac de planta scribunt.

Legitur apud quosdam: *Si tantum olfeceris Stramonium, ebrietatem facit.*

Periculofum igitur erat experimentum: nihilominus tamen inde non terrebar, & eo, quo cœpi, pede perexi.

Die vigesimo tertio Junii anni 1760. summo mane jejuno ventriculo ex meis ædibus discessi, plantam hanc quæsi, & sat magnam ejus copiam collegi.

Fricui folia caulemque digitis fortiter, & frequenter olfeci, percepi quidem gravem, & ingratum nauseosumque odorem, verum nil temulenti, nil inebriantis adverti.

Læ-

Lætabar propterea, & ad experimentum fiebam audacior.

Tertio die curavi magnam quantitatem hujus plantæ adferri.

Et ego ipsemet eam in minuta frusta conscidi (abjecta solummodo radice) dein in mortario marmoreo contudi, & succum expressi.

Nil mali inde in me ortum fuit, nec meus famulus, qui mihi assistebat, quidquam conquerebatur, licet sapius, & sollicitate eum rogaverim.

Peracto hoc labore optime cœnavi, & in eodem cubiculo, quo hæc fiebant, clausis fenestris tota nocte tranquille dormivi.

Mane evigilans præter consuetudinem sensi obtusum capitis dolorem; cæteroquin eram agilis, serenus, & ad mea negotia aptus. Sum-

Sumpto jentaculo evanuit quoque obtusus capitis dolor.

Ex herba conscissa expressi octo Libras succi, & hunc lento igne, in vase terreo, vitreato (sæpius agitando spatula lignea, ne amburatur) ad extracti consistentiam redegei.

Vapor avolabat admodum ingratus, is tamen nec mihi, nec meo famulo, qui simul inspissandi curam gerebat, caput turbavit.

Extractum in loco frigido coiit in massam nigram, friabilem, quæ innumeris oblongis spiculis salinis splendebat.

Hujus massæ Granum unum, & dimidium linguæ meæ imposui, & cum inde nil incommodi senserim, id palato fortiter appressi, & sæpius lingua volvendo dissolvi.

Adeo

Adeo ingratum, & nauseosum tunc
saporem percepi, ut rejecissem id ilico,
nisi experimenti amor aliud suafisset.

Solutum tandem deglutivi penitus.

Manfit postea per quadrantem horæ
ingratus, & graveolens in ore sapor, qui
sensim sponte evanuit.

Assumpto hoc per tres horas nil bibi,
nil comedi, ut viderem, quid accideret.

Verum adtentus licet fuerim, nil ta-
men observavi, habui me eo die, æque
bene ac alias; nec turbabatur memoria
nec vis judicandi.

Lætabar plurimum super hoc eventu.

Timui quidem, fateor, in principio,
ne id mihi contingeret, quod Auctores
de hac planta notarunt.

Etenim mentis privatio morte ipsa
acerbior mihi videtur.

Cum autem facto primo experimento in proprio meo corpore nil prorsus mali adverterim, nec eodem die, nec diebus sequentibus, conclusi: *Stramonii extractum parca Dosi posse tuto exhiberi hominibus.*

Agebatur tunc de morbo, in quo conveniret, & de ægris, quibus prodesset.

Consului iterum veteres recentioresque scriptores, nil autem, quod mihi fa-
veret, inveni: etenim omnes scribebant: *Stramonium* turbare mentem, adferre insaniam, delere ideas & memoriam, producere convulsiones.

Omnia hæc erant mala, interdicebantque internum *Stramonii* usum.

Interim tamen ex his formavi sequentem quæstionem: *Si Stramonium*

turbando mentem adfert insaniam sanis, an non licet experiri: num insanientibus & mente captis turbando, mutandoque ideas, & sensorium commune adferret mentem sanam, & convulsis tolleret contrarius motu convulsiones?

Erat hæc idea a longe petita, nec tamen omni felici eventu caruit.

En experimenta!

EXPERIMENTUM I.

Filia, 12. annor., a binis mensibus insaniebat, ad rogata turbate respondit, neque ea verba, quæ protulit, poterat bene exprimere.

Morosa erat, & inobediens, nec bonis verbis, nec severis potuit redigi ad debitum officium.

Tentata remedia nil juvabant. Dabatur igitur huic mane dimidium gra-